

27.09.2017

Ärende/12

§ 330

Den av ledamoten Terhi Koulumies väckta motionen om ett museum för skeppet Vrouw Maria

HEL 2017-001949 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Terhi Koulumies väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Koulumiehen aloite
- 2 Museoviraston selvitys 2007: Vrouw Maria - Selvitys tutkimuksista, tuloksista ja tulevaisuuden eri vaihtoehtoista.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Terhi Koulumies och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion en utredning om huruvida Helsingfors stad tillsammans med övriga partner kunde arbeta för att vraket Vrouw Maria lyfts upp från havsbotten och att bygga ett museum för vraket. Museet ska ligga intill Salutorget, på den plats som tidigare var reserverad för Guggenheim-museet. I motionen konstateras att vraket är förvånansvärt välbevarat. Därför borde man utreda om kostnaderna för att lyfta upp vraket kan täckas med hjälp av samarbetspartner och utomstående finansiärer och på så sätt göra detta historiska fornminne till ett nytt dragplåster för huvudstaden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

27.09.2017

Direktionen för stadsmuseet har i sitt utlåtande över saken refererat till bl.a. Museiverkets utredning från 2017 "Vrouw Maria – undersökning, resultat och olika alternativ för framtiden". Museiverket föreslog då att vraket ska lämnas kvar på fyndplatsen. Just nu är vraket inte utsatt för några sådana risker som skulle kunna utgöra ett allvarlig och direkt hot mot bevarande av vraket. I undersökningen redde man även ut möjligheterna för att bärga, undersöka, konservera och ställa ut vraket. Bara undersöknings- och konserveringsprojektet tar enligt uppskattning tio år i anspråk och kostar mer än 25 miljoner euro.

I utlåtandet från direktionen för stadsmuseet konstateras att vraket Vrouw Maria inte har någon som helst historisk koppling till Helsingfors. Om man skulle finna de nödvändiga resurserna för att bärga och ställa ut vraket vore Finlands sjöhistoriska museum i Kotka den enda naturliga kontexten. Med hänsyn till bevarande är Museiverket rätt instans och staten har behörighet i denna sak.

Direktionen för stadsmuseet anser inte att vraket Vrouw Maria har en tillräcklig koppling till Helsingfors och anser inte heller i övrigt att det finns tillräckliga grunder för att starta en utredning för bärgning av vraket.

Då man bedömer projektet med tanke på turismen bör man först konstatera att projektet som koncept är jämförbart med Vasamuseet i Stockholm. Vasamuseet har årligen 1,3 miljoner besökare och är en av de populäraste sevärdheterna i Sverige. På grund av konceptens likheter kan projektet inte anses som särskilt originellt, vilket kan minska på intresset för Vrouw Maria. Samtidigt kan det leda till vissa synergieffekter. Museets ekonomiska lönsamhet kommer att vara beroende av dess nationella och internationella ryktbarhet. Kostnaderna för att grunda och upprätthålla det är emellertid höga.

Om staten skulle fatta ett beslut om att grunda ett Vrouw Maria-museum och placera det i Helsingfors så skulle staden ställa sig positivt till projektet och börja leta efter en lämplig strandtomt för detta. Helsingfors stad är ändå inte den som naturligt ska ansvara för museets verksamhet eller dess årliga ekonomi. Således kommer staden inte att anta en aktiv roll då man utreder förutsättningarna för att bärga vraket.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

27.09.2017

Ärende/12

- 1 Valtuutettu Koulumiehen aloite
- 2 Museoviraston selvitys 2007: Vrouw Maria - Selvitys tutkimuksista, tu-
loksista ja tulevaisuuden eri vaihtoehdoista.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 11.09.2017 § 802

HEL 2017-001949 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 28.03.2017 § 26

HEL 2017-001949 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuustoaloitteesta, jossa esitetään selvitettäväksi mahdollisuuksia yhteistyössä ulkopuolisten kumppaneiden tai sijoittajien kanssa Vrouw Maria -laivan hylyn nostamiseen ja museon rakentamiseen Kauppatorin viereen Guggenheimille aikaisemmin kaavailulle tontille:

Vrouw Maria on löytymisensä (1999) jälkeen herättänyt paljon huomiota ja keskustelua niin omistusoikeuksiin, nostamisen mahdollisuuteen kuin aarrelaivan maineeseensa liittyen. Museovirasto julkaisi vuonna 2007 selvityksen mitä tehdä Vrouw Marian hyllylle (oheismateriaali 1). Museovirasto suositti tuolloin Vrouw Maria veden alla -vaihtoehtoa, jossa hylky säilytetään toistaiseksi löytöpaikallaan siten, että hylkyä esitellään vedenalaisessa maisemassaan elämyksellisesti online-kameroi-

27.09.2017

den ja virtuaalitekniikan avulla. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet järjestää hyllylle ohjattuja sukellusretkiä.

Seuranneissa tutkimuksissa valmistui mm. virtuaalisimulaatio ja v. 2012 Mereen menetetyt-näyttely julkaisuineen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on Stefan Wallinin aikana ilmoittanut myös Venäjälle, että Suomi ei aio nostaa hylkyä. Mitään virallista hanketta hyllyn nostamiseksi ei siis ole. Museovirasto olisi muinaismuistolain perusteella siinä keskeinen osapuoli, hyllyn ja sen lastin omistajan eli valtion edustajana. Vrouw Maria sijaitsee lisäksi Natura-alueella, mikä lisää mahdollisen nostohankkeen vaikeuserrointa.

Vrouw Maria -hyllyn säilyttämistä toistaiseksi löytöpaikallaan on perusteltu myös sillä, että hylkyyn ei kohdistu tällä hetkellä sellaisia ihmisen toiminnasta tai ympäristötekijöistä aiheutuvia riskejä, jotka muodostaisivat vakavan ja välittömän uhan hyllyn säilymiselle.

Em. selvityksessä mukana olleen vaihtoehto D:n mukaisesti hylky voitaisiin toki nostaa kokonaisuudessaan, tutkia laboratorio-olosuhteissa, konservoida ja asettaa näytteille museoon, mutta pelkästään tutkimus- ja konservointihanke olisi kymmenvuotinen ja sen kustannusarvio v. 2007 oli yli 25 miljoonaa euroa – eikä se vielä sisältäisi nostoa, kuljetusta, työkentely-, konservointi- ja varastotiloja, saati nykyaikaista museorakennusta näyttelytiloineen.

Kaupunginmuseon johtokunta toteaa, että Vrouw Maria -hyllyllä ei ole minkäänlaista historiallista Helsinki-kontekstia: alus on upponnut v. 1771 Nauvon ulkosaaristoon ja oli alun perin matkalla Hollannista Pietariin. Lisäksi johtokunta toteaa edellä kuvattuun viitaten, että hyllyt ovat muinaismuistolain suojaamia kohteita, joiden vaalimisesta vastaa Museovirasto, ja sen alaisuudessa toimiva Suomen merimuseo eli Kotkassa sijaitseva Vellamo huolehtii merellisen kulttuuriperinnön tallentamisesta ja esittämisestä näyttelyissään ja muun toimintansa kautta. Toinen merelliseen perintöön liittyvä museo on Turussa sijaitseva Forum Marinum. Mikäli edellä kuvattuja mittavia resursseja löytyisi hyllyn nostamiseen ja esillepanoon, olisi sen ainoa luonteva konteksti Suomen merimuseon yhteydessä Kotkassa, jossa on saatavilla riittävää asiantuntemusta tämän kaltaiseen työhön ja jossa periaatteessa on museon rakennushankkeen yhteydessä tehty tonttivaraus.

Suojelunäkökulmasta Vrouw Marian hylky on Museoviraston Kulttuuriympäristöpalvelut -osaston Länsi-Suomen palveluiden asia. Kansallismuseo/ Merimuseo hoitaa kokoelmia (muutamia esineitä ja näytteitä on nostettu) ja yleisötyötä. Mikäli jokin taho pohtii hyllyn nostoa, tulee asiassa kääntyä virallisesti Museoviraston pääjohtajan puoleen. Toimivalta asiassa on valtiolla.

27.09.2017

UNESCO:n vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusopimus, jota Suomi ei ole vielä ratifioinut, tukee ajattelua in situ-suojelusta, mutta ei sulje kategorisesti pois perusteltuja ja hyvin resursoituja kajoavia tutkimuksia. Hylkyjen nostaminen on todella kallista ja pitkäkestoista rahoitusta edellyttävää ja siksi mikään tähän mennessä Suomessa ideoitu hanke ei ole edennyt toteutukseen.

Kaupunginmuseon johtokunta ei näe edellä kuvattuun viitaten riittäviä perusteluja, eikä Helsinki-yhteyttä aloitteessa kuvatun museoselvityksen tekemiselle, eikä näin ollen puolla aloitetta.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi